

Verkiezingsprogramma 2019-2022

Water, Wonen en Natuur

voor een klimaatbestendig, veilig, gezond en
betaalbaar waterbeheer in Flevoland

Water, Wonen en Natuur

Inhoudsopgave

Omschrijving	Pagina
1. Algemene informatie Water, Wonen en Natuur	3
2. Leidraad voor het handelen	4
3. Klimaatbestendigheid en Duurzaam beheer	7
4. Gezond en schoon water	9
5. Waterbeheer waarde voor natuur, omgeving en recreatie	13
6. Evenwicht in lusten en lasten	16
7. Noodzakelijke transitie	18

Water, Wonen en Natuur

1. Algemene informatie

Water, Wonen en Natuur staat voor veilig kunnen leven in een gezonde, groen-blauwe leefomgeving. Wij willen met water een aantrekkelijk woonmilieu, een rijke natuur en een duurzame leefomgeving creëren. Wij hechten belang aan natuur, cultuur, landschap, en recreatie, zowel in landelijk als in stedelijk gebied. Dit waarborgt een gezonde leefomgeving voor ons allen, niet alleen nu, maar ook in de toekomst

De lijst Water, Wonen en Natuur (WWN) bestaat sinds 2003 als fractie in het Waterschap Zuiderzeeland. Sinds 2005 is WWN de grootste fractie in de Algemene Vergadering (AV) van Waterschap Zuiderzeeland. Met die ruime ervaring doen we vol overtuiging mee aan de Waterschapsverkiezingen op 20 maart 2019.

Waterschap Zuiderzeeland heeft drie hoofdtaken:

- 1) Veiligheid: sterke dijken beschermen tegen overstroming;
- 2) Voldoende water: niet te veel en niet te weinig, maar altijd de juiste hoeveelheid in natte en in droge periodes;
- 3) Schoon water: transporteren en zuiveren van afvalwater van huishoudens en bedrijven en zorgen voor een goede waterkwaliteit.

Voor WWN is het waterschap niet te vangen in links of rechts denken, of stedelijk of plattelands denken. Op onze lijst staan mensen uit diverse politieke en maatschappelijke geledingen. En uit het hele werkgebied van ons waterschap.

De kwaliteit van de leefomgeving staat bij ons centraal. Daarom voelen wij ons ook verwant met en werken we samen met woningcorporaties binnen Flevoland en met natuur-en milieuorganisaties zoals Natuurmonumenten, de Natuur en Milieufederatie Flevoland, het IVN Consulentenschap Flevoland, Het Flevolandschap en de hengelsportverenigingen. Ook onderhouden we contacten met groene en water georiënteerde organisaties in de stad en vertegenwoordigen hun belangen. WWN is gelieerd aan Water Natuurlijk, de landelijke groene waterschapspartij met hart voor blauw, die in alle andere waterschappen aan de verkiezingen deelneemt. Water Natuurlijk is een landelijke vereniging waarmee kennis en ervaring wordt gedeeld en verkiezingen worden voorbereid.

GroenLinks, PvdA en D'66 doen niet zelfstandig mee aan de Waterschapsverkiezingen in Flevoland, maar herkennen zich in ons programma en voelen zich vertegenwoordigd door en steunen WWN.

Dit programma bouwt voort op het verkiezingsprogramma uit 2015 en is mede gebaseerd op het landelijk hoofdlijnenprogramma van Water Natuurlijk. Tevens zijn bijdragen geleverd door leden van de fractie WWN, landelijke en regionale achterbanorganisaties. Afstemming heeft plaats gevonden met de provinciale verkiezingsprogramma's van genoemde partijen.

Na de verkiezingen wordt getracht tot een programma-akkoord te komen met andere fracties. Een door de AV vast te stellen programmabegroting geeft vervolgens nader richting aan het beleid van het waterschap.

Nationale en internationale kaders

De grote uitdagingen waar het waterschap voor staat staan niet op zichzelf, maar zijn veelal ingebed in nationale en internationale afspraken. Te noemen zijn:

Het **Klimaat akkoord van Parijs**, waarin het streven is vastgelegd om de opwarming beperkt te houden tot 1,5 graad. Het beperken van de wereldwijde temperatuurstijging tot 1,5 graden heeft grote voordelen, maar vergt een nog verdergaande collectieve ambitie in de CO₂ reductie om de doelen uit het klimaatakkoord van Parijs te halen. Dat is de conclusie van het rapport van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) dat in oktober 2018 werd gepresenteerd.

Het **OESO rapport "Fit for the future"** waarin de OESO de bestuurlijke organisatie van het waterbeheer prijst, omdat die zich steeds heeft aangepast aan nieuwe omstandigheden, en voor de rol die de waterschappen daarin spelen.

Uitdagingen zoals klimaatverandering vragen wel om aanscherping van het waterbeleid. Inwoners van Nederland zijn zich te weinig bewust van de hoeveelheid werk die verzet moet worden om droge voeten te houden. Verder is de OESO kritisch over de waterkwaliteit in Nederland. De waterkwaliteit is de afgelopen jaren verbeterd, maar deze voortgang stagneert. Zij bepleit ook een betere samenhang tussen water, landgebruik en ruimtelijke ordening.

Het **Deltaprogramma voor: waterveiligheid, zoetwater en ruimtelijke adaptatie**, waarin de plannen staan om Nederland te beschermen tegen overstromingen, een tekort aan zoet water en de gevolgen van extreem weer

De **Europese Kaderrichtlijn Water** die in 2000 van kracht is geworden en als doel heeft de kwaliteit van oppervlakte- en grondwater in Europa te waarborgen. De doelen moesten 2015 gehaald zijn, met eventueel een gemotiveerd uitstel tot 2027. Met name de verontreiniging van het water met meststoffen of gewasbeschermingsmiddelen door de agrarische sector vraagt nog veel inspanning om de doelen te realiseren. Het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer, een initiatief van LTO Nederland op uitnodiging van de Rijksoverheid beoogt een bijdrage te leveren aan de wateropgaven in agrarische gebieden en het realiseren van een economisch sterke en duurzame landbouw. Het actieplan Bodem en Water Flevoland is een kader waarin de sector, de provincie en het waterschap Zuiderzeeland de ondernemers in Flevoland wil stimuleren om de duurzame landbouw te borgen door te werken aan verbetering van de bodem en waterkwaliteit.

Water, Wonen en Natuur

2. Leidraad voor het handelen:

WWN denkt **toekomstgericht**. Het is van levensbelang voor ons en voor de generaties na ons dat we streven naar een veilige en klimaatbestendige toekomst, dat we duurzaam omgaan met onze natuurlijke bronnen en dat we zorgen voor schoon en ecologisch gezond water. Water is niet alleen een economisch goed, maar ook de levensbron voor alle leven. Ons doel is schoon en ecologisch gezien waardevol water in een veilige en aantrekkelijke woon- en leefomgeving op korte- en lange termijn. In onze afwegingen kijken we verder dan de bestuursperiode van vier jaar.

We staan voor grote en urgente uitdagingen in Flevoland als gaat om het anticiperen op klimaatveranderingen, het omgaan met de bodemdaling, de noodzakelijke energietransitie, het stimuleren van de circulaire economie en transitie in de landbouw. De lage ligging van onze polder maakt dat we extra kwetsbaar zijn voor klimaatverandering. Om die redenen vindt WWN dat Waterschap Zuiderzeeland, zowel technisch als bestuurlijk, initiatiefrijk moet zijn als het gaat om optimalisatie en innovatie op het gebied van waterveiligheid, waterbeheer en de zuivering van afvalwater en meewerkt aan oplossingen voor genoemde uitdagingen op regionaal en/of landelijk niveau. WWN is van mening dat ten behoeve van toekomstige generaties nu al bij de afweging van projecten toekomstige meerkosten moeten worden meegenomen en ondersteunt de ontwikkeling van de visie 2045 van het Waterschap.

Water, Wonen en Natuur

Krachtig anticiperen op klimaatverandering en duurzaam beheer van water en bodem

WWN is zich ervan bewust dat klimaatverandering om ingrijpende maatregelen vraagt. Allereerst gaat het om het beperken van het energiegebruik en het gebruik maken van schone energiebronnen om zo onze CO₂-uitstoot te verminderen. Ten tweede moeten maatregelen worden getroffen om de nadelige gevolgen van klimaatverandering op te vangen. Het gaat hierbij niet alleen om dijkversterking, maar ook om concrete aanpassingen in het waterbeheer en in het grondgebruik. Water moet daarom bij de ruimtelijke ordening een ordenend en sturend principe zijn, waarbij het watersysteem van oppervlaktewater, grondwater en regenwater en de bodem een samenhangend geheel vormen. Een duurzame samenleving vraagt niet alleen om CO₂-reductie vanwege de klimaatverandering, maar ook een duurzaam gebruik van alle grondstoffen. We ontkomen er niet aan te streven naar een circulaire economie, waarin geen sprake meer is van afvalstoffen, maar van hergebruik van grondstoffen.

Schoon en gezond water is een levensvoorwaarde

In de afgelopen decennia zijn er forse vorderingen gemaakt om ons water schoner te krijgen. Maar helaas is er nog steeds sprake van te hoge gehalten van meststoffen en bestrijdingsmiddelen in ons water. We zijn ons ervan bewust dat er tegelijkertijd ook veel andere stoffen zoals medicijnresten en microplastics in het water voorkomen en we ondernemen actie om deze vervuiling een halt toe te roepen. We gaan uit van het basisprincipe: **schoonhouden>scheiden>zuiveren**.

Waterbeheer waarde laten toevoegen aan natuur, recreatie en de woonomgeving

WWN realiseert zich het grote belang van waardevolle natuur in Nederland en de afhankelijkheid van de natuur van water. De afname van de biodiversiteit baart ons zorgen en vraagt maatregelen om tot herstel te komen. In Flevoland gaat het om blijvend voldoende en goed water voor de natuurgebieden, herstel van verdroogde gebieden en voorkómen dat nieuwe verdroging ontstaat. Biodiversiteit vraagt om onderlinge verbinding van natuurgebieden via bijv. watergangen, dijken en landbouwgebied, een groenblauwe dooradering.

Water en natuur zijn zeer belangrijke pijlers voor gezonde ontspanning en recreatie. Het recreatief gebruik zien we niet als last, maar als een kans om belang van goed waterbeheer duidelijk te maken voor de inwoners. Waar mogelijk willen we dat faciliteren.

Water, Wonen en Natuur

Waar het waterschap van oudsher sterk opkwam voor de belangen van de agrarische sector, wil WWN zich ook sterk maken voor een goed waterbeheer in de stedelijke omgeving en voor de meerwaarde van het buitengebied voor de inwoners. De dorpingen en stedelingen zijn in Flevoland de grootste financier en daarmee aandeelhouder van het waterschap. Hierdoor mag verwacht worden dat het waterbeheer in de stad en dorpen meer prioriteit krijgt. De effecten van klimaatverandering en de benodigde klimaatadaptatie ter voorkoming van bijvoorbeeld hittestress verlangen dit ook.

Evenwicht in lusten en lasten

WWN streeft naar een evenwichtige en rechtvaardige kostenverdeling tussen inwoners, (agrarische) bedrijven en natuurterreinbeheerders. Voor maatregelen die een ieder ten goede komen kan het solidariteitsbeginsel worden toegepast, maar voor maatregelen die ten goede komen aan specifieke doelgroepen zal het profijtbeginsel toegepast moeten worden volgens het basisprincipe “**de gebruiker betaalt**”. Ook degene die extra kosten voor het Waterschap veroorzaakt dient hiervoor te betalen.

WWN hanteert ook het basisprincipe “**de vervuiler betaalt**”. Dit geldt niet alleen voor de huishoudens en bedrijven die lozen op de riolering, maar ook voor de indirecte, diffuse verontreiniging van het water. Bij de nieuwe landelijke voorstellen om tot een rechtvaardiger belastingstelsel is WWN voorstander van een strikte toepassing van de twee genoemde basisprincipes.

WWN staat voor een kostenbewuste opstelling van het waterschap. Een kwalitatief goede uitvoering van taken dient plaats te vinden tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten: effectief en efficiënt.

Noodzakelijke transitie vragen om bewustwording en samenwerking van alle inwoners van Flevoland

Om de complexe problemen op het gebied van klimaatverandering, energietransitie, bodemdaling, bodemuitputting en verontreiniging van het water op te lossen zijn grote transitie noodzakelijk. Deze transitie kunnen alleen als alle burgers er zich van bewust zijn en brede samenwerking op gang komt met andere overheden, maatschappelijke organisaties, de burgers en de betrokken ondernemers/branches. WWN maakt zich er sterk voor dat de belangen van de inwoners van dorpen en steden, natuur en recreatie prominent worden meegewogen in de besluitvorming over deze onderwerpen.

Water, Wonen en Natuur

3. Krachtig anticiperen op klimaatbestendig en duurzaam beheer van water en bodem

Willen we niet in een onomkeerbare klimaatverandering komen met een bedreiging van de Nederlandse Delta door zeespiegelstijging dan zal onze manier van leven de komende decennia ingrijpend aangepast moeten worden om extreme temperatuurstijging te voorkomen. WWN wil dan ook krachtig anticiperen op klimaatverandering.

Flevoland heeft 199 km primaire waterkeringen. Zonder deze dijken en de gemalen zouden de IJsselmeerpolders onderlopen. We leven als het ware in een badkuip. Het waterschap heeft een cruciale taak om de dijken op orde te houden mede in het licht van de klimaatverandering en mee te werken aan duurzame oplossingen om klimaatverandering te beperken.

Bodemdaling is een ernstig probleem in Flevoland, zowel op het platteland als in sommige delen van steden en dorpen. Het zoveel mogelijk beperken van bodemdaling én het anticiperen op onvermijdelijke bodemdaling vraagt grote aanpassingen in het beheer en gebruik van de bodem en het waterbeheer. We kunnen niet ongelimiteerd steeds doorgaan met verlaging van het grondwaterpeil waardoor de bodem nog verder daalt en veel CO₂ vrijkomt. De huidige gebruiksfuncties kunnen niet overal in stand blijven. De ruimtelijke ordening en de gebruiksfuncties moeten worden afgestemd op het toekomstige waterbeheer. Het vraagt om systeemtransities in de stad en op het platteland om problemen van bodemdaling, hittestress, wateroverlast, watertekort en de gevolgen hiervan voor de waterkwaliteit en natuur de baas te kunnen.

WWN heeft in de afgelopen jaren een voortrekkersrol gespeeld in het realiseren van een meer energieneutraal en duurzaam waterschap.

Water, Wonen en Natuur

De standpunten van WWN over klimaatverandering en duurzaamheid zijn:

- ✓ WWN staat achter de toepassing de nieuwe veiligheidsnormen voor alle dijken in Nederland die in 2017 zijn vastgesteld op basis van het Deltaprogramma, teneinde robuust te zijn voor de toekomstige klimaateffecten. Tot aan 2023 moeten daartoe alle dijken in Flevoland beoordeeld worden. Als ze niet aan de eisen voldoen zullen ze tussen 2020 en 2050 versterkt moeten worden. Dit heeft forse financiële gevolgen. Daarom willen we onderzoek laten doen naar alternatieve vormen van waterkering, zoals bijvoorbeeld superdijken, overslagdijken, vooroevers en wilgenbossen. Dit biedt ook kansen voor mee koppelen van natuur en recreatie.
- ✓ WWN beseft dat veiligheid in absolute zin niet gegarandeerd kan worden en daarom calamiteitenplannen noodzakelijk zijn die om regelmatige oefeningen vragen. Het vraagt ook om versterking van bewustwording bij de inwoners en samenwerking met de gemeenten, provincie en de veiligheidsregio.
- ✓ WWN wil dat de ingezette energietransitie bij het waterschap wordt doorgezet door het energiegebruik van gemalen en zuiveringen verder te beperken, over te schakelen op duurzame energie en mee te werken aan initiatieven van andere overheden. Mede door de pleidooien van WWN kan het Waterschap Zuiderzeeland al in 2023 energieneutraal zijn.
- ✓ WWN vindt de ontwikkeling van windenergie op of nabij te versterken dijken en dicht bij gemalen een haalbare optie, zowel uit het oogpunt van duurzaamheid als medefinanciering van de kosten, waarbij rekening moet worden gehouden met de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.
- ✓ WWN is van mening dat we actief naar creatieve oplossingen moeten zoeken voor de gevolgen van intensievere buien, die het gevolg zijn van klimaatverandering om wateroverlast te voorkomen. We moeten ruimte maken om tijdelijk het te veel aan regenwater te kunnen bergen. Het opslaan van het neerslagoverschot kan dan weer benut worden voor langere perioden van droogte, zoals in de zomer van 2018. Daarnaast moeten huishoudens en bedrijven worden gestimuleerd zuiniger te worden met watergebruik.
- ✓ WWN stimuleert het maken van risicoanalyses in het landgebruik en in de stedelijke omgeving, in de ruimtelijke ordening en in de wijze van bouwen. We ondersteunen het uitvoeren van stresstesten in het stedelijk gebied in 2019. De daaruit voortkomende aanbevelingen en benodigde acties moeten vertaald worden in gezamenlijke waterplannen van gemeente en waterschap.
- ✓ WWN wil dat in bodemdalingsgebieden geanticipeerd wordt op de bodemdaling, bijvoorbeeld door ander bodemgebruik. Zij pleit ervoor om samen met de provincie, gemeenten en belanghebbenden een lange termijnvisie te ontwikkelen voor de bodemdalingsgebieden die nu reeds bekend zijn in het agrarisch gebied van

Water, Wonen en Natuur

Noordoostpolder, de stedelijke ontwikkellocaties van Almere en in bebouwde gebieden.

- ✓ WWN kiest voor landbouw met de natuur. Waar het waterbeheer vroeger in sterke mate afgestemd was op de eisen vanuit de landbouw, moet nu ook gelet worden op de eisen vanuit de natuur en de waterberging. Te denken is aan een meer flexibel en natuurlijker peilbeheer, het onder profiel houden van de sloten en duurzame en natuurvriendelijke oevers. Deze aanpak draagt bij aan de noodzakelijke gezonde veerkracht van het watersysteem. Zo blijft ook waterberging mogelijk in de haarvaten van ons watersysteem. De landbouw zal zelf ook op zoek moeten naar teelten en vormen van bedrijfsvoering die minder afhankelijk zijn van kunstmatig lage waterpeilen en van watertoevoer van elders en die minder vervuילend zijn.
- ✓ WWN wil een goed afgewogen handelswijze met betrekking tot vasthouden en afvoeren van goed kwelwater en gebiedseigen water in het algemeen.

4. Meer inzet voor gezond en schoon water

WWN streeft naar ecologisch gezond water en een goede waterkwaliteit voor mens, dier en plant, nu en in de toekomst. De Europese Kaderrichtlijn Water biedt daarvoor een verplichtend kader. Op een aantal punten is mede door de inspanningen van WWN veel inzet gepleegd zoals de aanleg van vele kilometers duurzame en natuurvriendelijke oevers, de monitoring van de waterkwaliteit en communicatie met de agrarische sector over het terugdringen van de verontreiniging, bijvoorbeeld door vermindering van erfafspoeling.

De doelen worden echter nog niet gehaald. De chemische verontreiniging met bestrijdingsmiddelen en meststoffen kunnen worden gereduceerd door in te zetten op een landbouwtransitie zoals verwoord in de vorige paragraaf. WWN ondersteunt het Deltaprogramma Agrarisch Waterbeheer, waar het zich richt op de concrete aanpak van “ongezonde” en vervuילende emissies door de sector zelf. Alhoewel duidelijke vorderingen worden gemaakt en stimulering en voorlichting de voorkeur verdienen, zal ook handhaving in toenemende mate ingezet moeten kunnen worden om resultaten te bereiken.

Daarnaast willen we ons inzetten voor het voorkomen en tegengaan van andere (nieuwe) vormen van verontreiniging zoals medicijnresten, microplastics en antibioticaresistente bacteriën.

Water, Wonen en Natuur

Als gevolg van klimaatverandering heeft het waterschap ook met periodes van extreme droogte te maken. Dit heeft niet alleen effect op de beschikbaarheid, maar ook op de kwaliteit van ons water. Door de droogte en hoge temperaturen neemt de kans op het ontstaan van blauwalgen, botulisme en verzilting toe, waardoor het water niet meer gezond is voor mens en dier, maar ook ongezond voor de vegetatie, zowel op landbouwgronden als in natuurgebieden.

Een efficiënte en duurzame waterzuivering is een essentiële taak van het Waterschap Zuiderzeeland. De afvalwaterzuiveringsinstallaties in Flevoland functioneren landelijk gezien prima, maar ook hier staan we voor de nodige uitdagingen om ze energiezuiniger te maken, de uitstoot van broeikasgassen te beperken en medicijnresten en andere ongewenste afbraakproducten te verwijderen tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. Tegelijkertijd kan de zuivering ook energie en grondstoffen opleveren.

De speerpunten van WWN met betrekking tot schoon water zijn:

- ✓ WWN vindt dat waterverontreiniging primair bij de bron moet worden aangepakt. Dat geldt zowel voor de emissies uit de agrarische sector, bedrijven als huishoudens. Dit geldt ook voor probleemstoffen als medicijnresten, hormonen, microplastics en antibiotica resistente bacteriën.
- ✓ WWN wil dat de diffuse belasting met nutriënten (fosfaat, stikstof) en bestrijdingsmiddelen door de agrarische sector verder wordt teruggedrongen. We willen dat bereiken door instandhouding en aanleg van teeltvrije zones, akkerrandenbeheer, het tegengaan van onnodige verontreiniging op landbouwwerven door voorlichting, innovatieve technieken en overgang naar gesloten, emissiearme kassen en veestallen. Strikte handhaving en het opleggen van een heffing per hectare of op erfemissies passen bij de beoogde reductie van de belasting met verontreinigende stoffen en doen recht aan het principe “de vervuiler betaalt”. We willen dat de landbouw haar emissiereductiedoelen in Deltaprogramma Agrarisch Waterbeheer, 80% emissiereductie in 2021 ten opzichte van 2015 realiseert.
- ✓ WWN kiest voor een steeds duurzamer wordende landbouw. We willen dat het Waterschap Zuiderzeeland meedenkt over hoe het stimuleren van verduurzaming van de landbouw kan worden gefaciliteerd en eventueel beloond. Duurzame landbouw begint met een gezonde bodem, produceert voedsel binnen de grenzen van de natuur, milieu en leefomgeving en heeft positieve effecten op de biodiversiteit en het klimaat.

Water, Wonen en Natuur

- ✓ WWN wil meer aandacht voor verontreiniging van het water door microplastics en door resten van geneesmiddelen en antibiotica resistente bacteriën. Landelijke en regionale initiatieven waaronder onderzoek en voorlichting en waar mogelijk zuivering bij de bron zoals bij bijvoorbeeld ziekenhuizen en verpleeghuizen zijn nodig om te voorkomen dat te veel van deze stoffen in het rioolwater komen. Tevens wil WWN gerichte voorlichting samen aan alle inwoners van Flevoland over wat wel en niet door de gootsteen en de waterput op straat mag, en op welke manier het wel moet worden afgevoerd. Dit betreft onder andere chemische stoffen en medicijnresten.
- ✓ WWN pleit voor gerichte experimenten met een 4^e trap zuivering en toepassing ervan in Flevoland, omdat uit onderzoek is gebleken juist rioolwaterzuiveringsinstallaties een belangrijke secundaire bron zijn en daarmee het oppervlaktewater onbedoeld belasten.
- ✓ WWN zet in op een verbetering van de leefomgeving van water- en oevergebonden dieren door structurele waterkwaliteitsmaatregelen en door het verbinden van wateren ten behoeve van vismigratie. Ook de vispasseerbaarheid van waterwerken dient te worden verbeterd, onder andere door visvriendelijke pompen, vijzels en vispassages bij stuwen, gemalen en sluizen toe te passen waar uit onderzoek blijkt dat dit meerwaarde heeft.
- ✓ WWN wil dat nagegaan wordt of het nodig is om de beroepsvisserij in de binnenwateren te ontmoedigen om de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) te bereiken. WWN wil de beroepsvisvangst op paling als rode lijstsoort uitbannen en wil op dit punt een convenant sluiten met deze sector.
- ✓ WWN streeft ernaar dat in alle wateren veilig en gezond kan worden gezwommen. We kiezen voor een beperkt aantal goed ingerichte en beheerde zwemlocaties die goed gecontroleerd worden. Een kleine toename van het aantal locaties is gewenst gelet op de groei van Almere en Lelystad.
- ✓ WWN vindt dat het effluent uit waterzuiveringen zodanig dient te worden nabehandeld dat de kwaliteitsdoelstelling van het oppervlaktewater conform de KRW worden gehaald. Ook de kwaliteit van de zogenaamde niet-KRW-wateren in stedelijk en landelijk gebied verdienen de aandacht, omdat zij weer afwateren op de tochten en vaarten (huidige KRW-wateren). De aanleg van helofytenfilters, zuiveringsmoerassen, natuurvriendelijke oevers en rietvelden en rietsloten kunnen een bijdrage leveren aan de kwaliteit van het oppervlaktewater en het leven in het water.

Water, Wonen en Natuur

- ✓ WWN streeft naar het zo veel als mogelijk hergebruiken van materialen en het hergebruiken van afvalstoffen als nieuwe grondstoffen. Op termijn moet dit leiden tot een 'circulaire' economie. Hiervoor worden nieuwe afzetmarkten gezocht voor materialen welke tot nu toe 'afval' worden afgevoerd. Te denken valt aan: maaisels en bagger gebruiken voor grondverbetering of biobrandstof.
- ✓ WWN vindt het belangrijk dat bij de afvalwaterzuivering al stappen gezet zijn naar een circulaire economie door het gebruiken van diverse technieken, onder de namen Energiefabriek en Grondstoffenfabriek, In samenwerking met andere partijen (waterschappen; bedrijfsleven en wetenschappelijke instellingen) wordt verdere ontwikkeling hierin gestimuleerd. Opbrengsten uit de energie- en grondstoffenproductie kunnen worden verwerkt in de zuiveringstarieven, maar benut worden voor ook door opbouwen van reserves en innovatie.
- ✓ WWN sluit bij het gebruiken van materiaal in bouwwerken en oeverbeschoeiing aan bij de landelijke regelgeving. Hiermee wordt de verontreiniging van regenwater en oppervlaktewater voorkomen.

Water, Wonen en Natuur

5. Waterbeheer waarde laten toevoegen aan natuur, recreatie en de woonomgeving

De grote waarde van natuur in Flevoland wordt steeds meer erkend en herkend. De instandhouding van de natuur en van de biodiversiteit vraagt ook van het waterschap de nodige inspanning, met name waar het de sloten en het peilbeheer rond natuurgebieden betreft.

Water heeft ook een recreatieve functie. Iedereen kan ruimte en rust vinden op of rond het water en kan genieten van gezond water. Een duurzame visstand is daarvoor een belangrijke indicator. WWN gaat uit van een brede kijk op het waterbeheer. In de praktijk betekent dit dat het waterschap midden in de samenleving moet staan en samenwerkt met andere overheden, maatschappelijke organisaties en particuliere initiatieven.

De belevingswaarde in en om het huis wordt medebepaald door de aanwezigheid en wijze van beheer van het stedelijk water. Dat geldt ook voor de inrichting en beheersituaties in het buitengebied. Een landelijk gebied met een (water)rijke natuur dat goed wordt beheerd, maakt het wonen in zo'n omgeving extra aantrekkelijk en is daarmee ook een economische factor. WWN besteedt veel aandacht aan vergroening van de stad en aan maatregelen om wateroverlast tegen te gaan, extreme neerslag op te vangen, tijdelijk te bergen of te infiltreren. Dat kan vervolgens benut worden voor andere toepassingen, zoals verminderen hittestress, verbeteren biodiversiteit of vergroting recreatieve waarde, of helpen om droge perioden te overbruggen.

In de afgelopen jaren heeft WWN er zich sterk gemaakt voor meer aandacht en investeringen in het stedelijk gebied, hetgeen onder meer heeft geleid tot het Waterplan Almere. In de gemeente Lelystad zijn afspraken gemaakt voor een gezamenlijk Waterplan met het Waterschap en in de Noordoostpolder wordt gewerkt aan een gezamenlijk Watertakenplan.

Water, Wonen en Natuur

De doelen voor WWN met betrekking tot natuur, recreatie en woonomgeving zijn:

- ✓ WWN staat voor een actief waterschap in het stedelijk gebied. Daar hebben burgers ook recht op; ze betalen ervoor. Waterschap Zuiderzeeland is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van alle wateren in het stedelijk gebied en houdt daar toezicht op. WWN wil dat iedereen van water en natuur kan genieten en kiest voor ontsluiting van waternatuur door aanleg van voorzieningen voor water- en oeverrecreanten (inrichten van visstekken en het realiseren van doorgaande schaats- en kanoroutes). Het waterschap werkt mee aan de realisering van initiatieven op dit gebied.
- ✓ WWN is een pleitbezorger voor recreatief medegebruik van de gebieden en objecten in beheer bij het Waterschap Zuiderzeeland. Door een actief beleid op recreatief medegebruik wordt de band tussen de betalende burger en de activiteiten van het waterschap versterkt.
- ✓ WWN wil ook de dijken en waterkeringen geschikt maken voor andere functies zoals natuur, energieopwekking, wonen en recreatie. De inrichting en het (ecologisch) beheer moeten daarop worden afgestemd. Dit betekent aandacht voor de natuurwaarden, openstelling voor onder andere (recreatief) medegebruik, aandacht voor behoud van cultuurhistorisch erfgoed en beplanting waar het kan. Ook staan wij open voor meekoppelkansen voor ondernemers en projectontwikkelaars bij dijkversterking. Het nieuwe Klimaat-en Duurzaamheidsfonds kan een goede bijdrage aan particuliere initiatieven en stimuleert de betrokkenheid bij de taken van het waterschap.
- ✓ WWN vindt een meer natuurlijk peilbeheer het uitgangspunt voor modern waterbeheer en wil bevorderen dat er op dit punt meer speelruimte komt. Daardoor kan de natuurlijke productie en de vitaliteit van oevervegetaties worden gestimuleerd. Via het peilbeheer valt ook te sturen op een duurzaam voorraadbeheer en het benutten van schone kwelstromen.
- ✓ WWN heeft zich sterk gemaakt om de geconstateerde verdroging in Flevolandse natuurgebieden – de zogenaamde TOP-lijst – aan te pakken. De afgelopen jaren is een flink aantal maatregelen uitgevoerd. Monitoring moet ertoe bijdragen dat ook in de toekomst deze of andere gebieden niet opnieuw verdrogen om achteruitgang in flora en fauna en daarmee verlies aan biodiversiteit te voorkomen. In de toekomst kunnen zich bovendien nieuwe verdrogingsituaties voordoen, bijvoorbeeld ten gevolge van bodemdaling. Hier moet tijdig op geanticipeerd worden.

Water, Wonen en Natuur

- ✓ WWN maakt sportvisserij aantrekkelijk zowel door aanpak van de kwaliteit van het water als door de bereikbaarheid van de oevers. We willen dat de goede visstand voor de sportvisserij in Flevoland gehandhaafd blijft. Het waterschap werkt actief mee aan het uitzetten van vis, mits dit past binnen een goed ecologisch evenwicht en binnen de doelen van de Kaderrichtlijn Water. Het gaat dan in principe om inheemse soorten die passen bij het regionale karakter van de wateren.
- ✓ WWN ondersteunt de Agenda IJsselmeergebied 2050. Een toekomstbestendig water- en ecosysteem is een van de drie ambities (naast landschap van wereldklasse, en vitaal economisch belang). Het waterschap kan hieraan bijdragen via het ontwikkelen van binnen-buitenverbindingen voor vismigratie zoals bij de Oostvaardersplassen en mogelijk Lepelaarplassen. De MarkerWadden en de dijkversterking van de Houtribdijk zijn projecten, die bijdragen aan ecologische en recreatieve kwaliteit. Een goede visstand in de meren is ook voor de Flevolandse wetlands belangrijk.
- ✓ WWN steunt de ontwikkeling van het Nationaal Park Nieuw Land, waarin provincie, natuurbeheerders, gemeenten en Rijkswaterstaat samenwerken aan recreatieve en ecologische kwaliteitsverbetering. Nieuw Land vertelt het verhaal van Flevoland en dat is voor een groot deel het verhaal van het Waterschap Zuiderzeeland.
- ✓ WWN heeft bij het toepassen van de Watertoets in stedelijk en landelijk gebied oog voor gebiedseigen processen en ambities, zoals gebiedsontwikkeling van Almere Poort en Oosterwold en buitendijkse havenontwikkelingen bij Urk. WWN wil dat Waterschap Zuiderzeeland participeert in de voorbereidings- en realisatiefase van de Floriade. Er liggen kansen voor de ontwikkeling van innovatieve, duurzame concepten voor sanitatie en klimaatadaptatie.
- ✓ WWN bevordert dat het waterschap haar verantwoordelijkheid neemt voor het beheer en onderhoud, toegankelijk en beleefbaar maken van het cultuurhistorisch erfgoed, zoals bijvoorbeeld poldergemalen, Knardijk en het Waterloopbos.
- ✓ WWN zet zich in voor een maairegime van waterlopen dat is afgestemd op de gebruiksfuncties en de heersende omstandigheden. Dus bij een laat voorjaar kan later gemaaid worden en op plaatsen met veel recreatievaart en sportvisserij wordt vaker gericht gemaaid. In stedelijke wateren dient aandacht te zijn met de wensen in de directe omgeving, de kansen voor ecologisch interessante oevers en de bevaarbaarheid.
- ✓ WWN wil de voorjaarschouw beperken tot die watergangen waar het voor de doorstroming strikt noodzakelijk is, omdat het maaien van waterplanten in het voorjaar voor de natuur belastend is door verstoring van nesten. Hergebruik van het maaisel verdient ook meer aandacht.
- ✓ WWN staat ervoor dat de Wet Natuurbescherming consistent en als positief instrument wordt gehanteerd.

Water, Wonen en Natuur

6. Evenwicht in lusten en lasten

Onze veiligheid en de zorg voor voldoende en schoon water vragen om voldoende financiële middelen op zowel landelijk als regionaal niveau. Door de bijzondere situatie in Flevoland, de ligging onder zeeniveau, zijn we sterk gebaat bij een adequaat waterbeheer. Zonder onze dijken en gemalen zouden de IJsselmeerpolders onderlopen. Deze situatie maakt ook dat de inwoners van Flevoland voor relatief hoge kosten kunnen komen te staan om de veiligheid te blijven garanderen en het waterpeil te beheersen om zo veel mogelijk functies te accommoderen.

WWN wil een betaalbaar waterschap, waarin de middelen efficiënt, evenwichtig, rechtvaardig en doelmatig worden ingezet voor mens, natuur en economie. WWN is er zich van bewust dat de grote uitdagingen op het gebied van klimaatadaptatie, energietransitie, duurzaamheid en beperken van verontreinigingen extra kosten met zich mee kunnen brengen. De hoge maatschappelijke kosten vragen een niet-vrijblijvende samenwerking tussen de verschillende (semi-) overheidsinstanties, woningcorporaties en bedrijven en particulieren.

Juist vanwege de te verwachten kostenstijging, gezien de beschreven uitdagingen binnen het waterbeheer staat WWN voor een eerlijke kostenverdeling. Hierbij mag de grootste betaler (de inwoners van de steden en dorpen) ook op maatregelengebied iets terugverwachten zoals recreatief medegebruik en water dat bijdraagt aan een aantrekkelijkere woonomgeving in de stad en in het landelijk gebied.

WWN staat voor een kostenbewuste opstelling van het waterschap. Uitvoering van de taken dient plaats te vinden tegen de maatschappelijk laagst mogelijke kosten. Bevordert wordt dat de zwaarste lasten door de sterkste schouders worden gedragen.

Onze belangrijkste punten zijn:

- ✓ WWN streeft naar een evenwichtige verhouding in de kostentoedeling tussen burgers, bedrijven en de landbouw. WWN hanteert de principes: de vervuiler betaalt en de gebruiker betaalt voor het water dat hij benut of kosten die voor hem gemaakt worden. De kosten van voorzieningen voor (extra) wateraanvoer worden in rekening gebracht bij degenen die van deze voorzieningen economisch voordeel hebben.

Water, Wonen en Natuur

- ✓ WWN ondersteunt het principe van kwijtschelding voor mensen die de belastingen niet kunnen opbrengen. Het gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid wordt hierbij gevolgd, zodat extra bureaucratie wordt vermeden. Dit betekent 100% kwijtschelding voor de laagste inkomens op basis van een toetsing door de gemeenten, die periodiek wordt herijkt.
- ✓ WWN wil de middelen effectief inzetten, zodat investeringen ook op langere termijn bijdragen aan lagere kosten van beheer. Dat betekent opgaven in samenhang bekijken en waar mogelijk meekoppelen. Dit heeft lagere maatschappelijke kosten tot gevolg en hogere maatschappelijke baten. De life-cycle-cost benadering wordt daarbij gehanteerd. Dit houdt in dat bij investeringsbeslissingen de kosten van bouw, beheer en onderhoud over de gehele levensduur worden meegerekend, en ook de vermeden kosten.
- ✓ WWN wil dat naast de financiële aspecten van investeringen ook nadrukkelijk wordt gekeken naar de impact op natuur en milieu en de maatschappij. Een belangrijk onderdeel hiervan is de zogenaamde "Carbon footprint". Energieneutraal moet vooral gericht zijn op CO2 neutraal. Ook de impact op inwoners, andere overheden, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties moet worden meegewogen in de besluitvorming. Hiervoor wordt bij belangrijke investeringen Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) opgesteld en in de besluitvorming betrokken.
- ✓ WWN stimuleert goed gedrag en ontmoedigt slecht gedrag van ondernemers en bewoners. Iedereen die loost moet betalen, maar in de praktijk gebeurt dat niet blijkens cijfers van het waterschap. Illegale lozing van afvalwater, maar ook illegale onttrekking van grondwater moeten krachtig worden aangepakt. Dit stelt hoge(re) eisen aan handhaving en vraagt dat de kosten bij de veroorzakers worden neergelegd te leggen.
- ✓ WWN streeft naar zo schoon mogelijk effluent en maximale kostenbesparing in de afvalwaterketen en in energieverbruik, mede door energierugwinning en gebruik van duurzame energie. We willen dat doen door voortdurend oog te hebben voor innovatieve oplossingen en in een aantal situaties ook zelf koploper zijn. De samenwerking in de afvalketen Flevoland (SAF) met de gemeente moet worden voortgezet en waar mogelijk geïntensiveerd.
- ✓ WWN pleit voor een efficiënte ambtelijke organisatie van het waterschap. Die moet slank en slagvaardig blijven. Scherpe keuzes zijn nodig om te bepalen welke kennis het waterschap in huis moet hebben voor haar taken, welke kennis in de flexibele schil zit en welke kennis wordt ingekocht.
- ✓ De inning van de waterschapsbelasting vindt samen met vier andere waterschappen en zes gemeenten plaats door GBLT en heeft haar nut en rendement bewezen. Taakstellend is dat dit tot lagere kosten en meer efficiëntie moet leiden. WWN is - als er een stabiele fase is bereikt en processen goed op orde zijn - voor verdere

Water, Wonen en Natuur

uitbreiding met andere gemeenten, zodat er meer synergie in gegevensbeheer (WOZ) en aanslagoplegging kan worden gerealiseerd.

- ✓ WWN is overtuigd van het nut van de ingestelde Rekenkamer. De evaluaties van het functioneren van de Rekenkamer heeft aangetoond dat deze bijdraagt aan de controlerende rol van het Algemene Vergadering en bijdraagt aan een effectievere en efficiëntere taakinvulling van de organisatie.

7. Noodzakelijke transitie vragen om bewustwording en samenwerking van alle inwoners in Flevoland

WWN wil dat de belangen van alle inwoners behartigd worden. We zetten ons in om ook de stem van de inwoners in de dorpen en steden en de stem van belanghebbenden bij de natuur en recreatie duidelijk naar voren te brengen. WWN verbindt de doelen en belangen van verschillende achterbannen en belanghebbenden om te komen tot breed gedragen, integrale oplossingen.

WWN werkt graag samen met andere partijen, omdat je samen verder komt. We zoeken niet de confrontatie, maar juist de samenwerking bij het zoeken naar vruchtbare oplossingen in belang van natuur en landbouw, van burgers en bedrijven, van bewoners en waterschap.

Onze doelen om de bewustwording en samenwerking te vergroten zijn:

- ✓ WWN maakt zich sterk voor een maatschappelijk verantwoord waterschap dat als organisatie deskundig, klantgericht, integer en transparant opereert. De regelgeving van het waterschap dient tegenover iedereen op gelijke wijze gehanteerd en gehandhaafd te worden. Heldere communicatie naar de burgers en naar de gebiedspartners is daarbij van groot belang.
- ✓ WWN wil burgers en belangengroepen actief betrekken bij het waterbeheer. Dit geldt zowel gedurende de planfase als gedurende de uitvoerings- en de beheerfase. Met name in stedelijke gebieden zal de betrokkenheid van burgers bij water moeten groeien. In het landelijk gebied heeft WWN oog voor de belangen van de landbouw, van natuur en de recreatiesector. Waar nodig worden gebiedsprocessen geïnitieerd of meegelift op gebiedsprocessen van andere overheden.

Water, Wonen en Natuur

- ✓ WWN wil dat mensen gestimuleerd worden om een bijdrage te leveren aan gezondere, mooiere en veiliger watersystemen. Dat doet ze door activiteiten voor de aanleg van groene daken en het afkoppelen van regenwater te stimuleren. WWN wil dat het waterbewust zijn wordt vergroot en wil ook de jeugd daarbij betrekken.
- ✓ WWN bevordert dat het waterschap de samenwerking met gemeenten versterkt met het oog op onder meer de klimaatverandering en de heffing op de riooloverstorten. Het waterschap neemt deel aan innovatieve watergebonden projecten in het stedelijk gebied (bijvoorbeeld rietvelden als zuivering van oppervlaktewater in nieuwbouwwijken). Het let daarbij op de baten en lasten van deze projecten voor het waterbeheer.
- ✓ WWN wil de samenwerking met de oostelijke waterschappen in het project Waterkracht de komende jaren verder intensiveren met nieuwe onderwerpen die zich daarvoor lenen. Met “blauwe partners” zoals Rijkswaterstaat en drinkwaterbedrijf Vitens wordt de samenwerking voortgezet c.q. versterkt.
- ✓ WWN neemt actief deel aan landelijke en regionale netwerken van organisaties op het gebied van groen-blauwe belangen en wonen. Zij organiseert bijeenkomsten en werkbezoeken om goed te volgen wat er onder diverse belangengroepen leeft. WWN stemt actief af met Water Natuurlijk bestuurders in andere waterschappen.
- ✓ WWN vindt dat de inbreng van de belangen van Ongebouwd, Bedrijfsgebouwd en Natuurterreinbeheerders geborgd dient te blijven, maar WWN wil het aantal geborgde zetels beperken tot maximaal 1 per vertegenwoordiging om zodoende het democratisch gehalte te verhogen en toch de vertegenwoordiging van genoemde belangengroepen zeker te stellen. In ieder geval pleit WWN voor een gelijke vertegenwoordiging per categorie, in lijn met het uitgebrachte advies van de Adviescommissie Water.
- ✓ WWN stimuleert het uitdragen van Nederlandse kennis en ervaring naar andere organisaties en landen. In samenwerking met anderen kan door het beschikbaar stellen van kennis, kunde en netwerken ook een internationaal wereldwaterprobleem projectmatig worden aangepakt gericht op een klein aantal focuslanden.